

ו. "מקרה - הכל"

- לאחר מלחמת העצמאות , בה נלחמה ישראל בכל החזיתות , בדרום – מצרים , במרכז – ירדן , בצפון- סוריה ולבנון , כינתה מערכת הביטחון את האפשרות שבה תתקיים שוב לחימה בכל החזיתות בעת אחת : "מקרה הכל".
- "מקרה הכל" חייב תורת ביטחון אשר תיתן ביטוי מעשי , בעיקר מהעדר "עומק אסטרטגי" למדינת ישראל , כיצד לנהל המלחמה .
- הדבר קיבל ביטוי בהגדרות ובקביעות של תורת הביטחון :

הביטחון הלאומי : תורת הביטחון

- א. **להרתיע** אויב ממלחמה (וע"י כך למנעה) , **להכריע** במלחמה (באם ההרתעה נכשלה). קיום כוחות מחץ התקפיים להשגת ההרתעה ולהשגת ההכרעה.
- ב. קיום **התרעה** שתאפשר (בנתוני זמן ומרחב) : גיוס והערכות המילואים , ומתן **יכולת תגובה צבאית מקדימה / מונעת** (במידה ויידרש).
- ג. תכנון מטרות ויעדים צבאיים אשר יאפשרו לצה"ל (בדגש על ח"א , שריון) **מתן מענה ראשוני נוכח תקיפות אויב** ; גיוס והערכות המילואים , ותגובה צבאית מונעת / מקדימה .
- ד. בהעדר **עומק אסטרטגי** , העברת הלחימה לשטחי האויב.
- ה. **מתקפה** (גם במטרת מלחמה הגנתית) להשגת הכרעה מהירה.
- ו. **למנוע** , ככל שניתן , משחיקת כוחותינו , **ממלחמה ממושכת ומאבידות**.

ז. המודל להכנת תקציב הביטחון

נוכחתי בכנס בנושא "אתגרי הביטחון" (29-30 מאי 12) ושמעתי את אלוף (מיל) איילנד מסביר את המודל: "המתודולוגיה לשיח בין משרד האוצר למשרד הביטחון" וכן קבלתי את המצגת שהוצגה.

המודל שהוצג מתבסס למעשה על הקביעות הבסיסיות הבאות:

- * יש לבחון את תקציב הביטחון, לא בתשומות (כמויות אמל"ח), אלא בתפוקות - דהיינו ביכולות מבצעיות לביצוע משימות מוגדרות.
- * קביעת משימות מוגדרות, כלפיהם יש להציג תפוקות – יכולות מבצעיות, הנדרשות לביצוע המשימות, ושניתן לתמחר אותן (ולבטא התוצאות על גבי גרף "עלות – תפוקות").
- יש להניח כי מדובר בדו-שיח הנערך בהקשר לתכנית רב-שנתית של צה"ל, ולאחריו מתקיים עדכון שנתי (ולא מדובר במהלך שנתי קבוע).

באשר לקביעת המשימות המוגדרות, ישנה רשימה של משימות תחת הכותרות:

- * **"סטנדרט הביטחון המינימאלי"**, (מגדיר מינימום ביטחון נדרש, מוסכם על כל גורמי הממשל, במטרה - הגנה על גבולות המדינה, האוכלוסייה ואינטרסים חיוניים), הכולל המשימות - **ביטחון שוטף**; **שימור ותפעול יכולות (תפוקות) קיימות**; **ניהול מערכות מול אויבים**.
- * **"תפוקות מבצעיות נוספות"**, אשר תידרשנה לתוספת תקציב לשם התמודדות עם אחד או יותר מהנושאים, כמו:
 - תקיפה "במעגל שלישי – איראן
 - מלחמה מול מצרים – יכולת מגננה; השגת הישג (נוסח "ששת הימים");
 - מוכנות לזירה מזרחית

- * המשימות – התפוקות המבצעיות הנדרשות, כפי שמופיעות במודל, נכתבו – הוגדרו בצורה "חופשית" וכללית ביותר (אני מניח כי זה נעשה במטרה להסביר כללית על המודל, מבלי להתחייב לדיוק).
- במציאות, המאבק העיקרי יהיה דווקא על הגדרות ברורות, חד-משמעיות, של כל המשימות, תחת כל הכותרות שפורטו לעיל, ומי שיציג זאת בצורה המלאה והמפורטת ביותר, יש להניח כי סיכויי לזכות בתקציב הנדרש יהיו גדולים יותר (בוודאי מול הבר שיח – האוצר). ראה עוד להלן.**

כמי שלקח חלק בהכנת שלוש תכניות רב-שנתיות בצה"ל, כולל שתי התכניות לאחר מלחמת יוה"כ פ', (74-79; 80-84), כאשר התכנית של 74-79 הוצגה בפני מזכיר ההגנה האמריקאי (יחד עם שרהב"ט – שמעון פרס), ובפירוס, על ידי, בפני הפנטגון. ארשה לעצמי להעיר – להאיר דעתי בנושא.

1. כיצד אומדים – מעריכים תפוקות / יכולות מבצעיות?

- * ברור שציון מספרי טנקים, תותחים וכדו' ("תשומות" במודל), נותן תמונה כוללת על היקף כוחות במלחמה/מערכה, לצורך התרשמות על היקף האמל"ח העיקרי המצוי בחזית על ידי שני הצדדים.
- * בפועל – בשטח, הביטוי הנו של פלוגות – גדודים – חטיבות – אוגדות – גייסות, חיילות מקצועיים, מפקדות, מערך הדרכה, יחידות ואמצעים. סדיר ומילואים. (ובדומה בזרועות האוויר והים).
- רק גופים אלה מבטאים את היכולות המבצעיות – להשגת המשימות. **זה הסד"כ של צה"ל.**
- * לעתים, גם פירוט זה איננו מספיק, כי המבנה והארגון של העוצבות, במיוחד של האוגדות, עשוי להשפיע על היכולות. לדוגמא: לאחר מלחמת יוה"כ פ', ל"מקרה הכול", נדרשו 12 אוגדות (לחזית המצרית 4, ירדן ופלשתינאים 3, סוריה ולבנון 3, עתודות מטכ"ל – 2. כאשר לעתודות המטכ"ל ניתן יהיה לצרף עוד אוגדה אחת או שתיים, מכל חזית אחרת "פנויה" יותר, כדי לקיים הכרעה בכל חזית נדרשת). אך זה נכון כאשר באוגדה 3 חטיבות. אם יש באוגדה 4 חטיבות, יש רק 9 אוגדות. ואין מענה

מספק, לכל החזיתות, בראייה האסטרטגית וביכולת הגמישות האופרטיבית הכוללת.

* ונשאלת שאלה עקרונית: **לפי איזה מדדים - קנ"מ נעריך התפוקות של גופים אלה כיום?** האם לפי העוצבות שפעלו ב- "ששת הימים" (ישנה גם דרישה להציג תפוקות ל"השגת הישג במצרים", בדומה ל"ששת-הימים"!). או - לפי העוצבות שפעלו במלחמת יוה"כ"פ, או אלה שלחמו מלחמת לבנון - 06? או לפי מדדים - קנ"מ של היכולות המבצעיות של העוצבות הקיימות כיום בסד"כ צה"ל, ואיך עושים זאת ביחס למשימות שצה"ל של היום לא התנסה או התכונן להם עד היום (כמו החזית המצרית)? נוכח מספר לא מבוטל של משימות - תפוקות מבצעיות נדרשות, - כיצד ועל סמך מה מציגים את המענה?

2. המתודולוגיה: דו-שיח בין משרד האוצר לבין משרד הביטחון

* אין ספק שפירוט המשימות (התפוקות המבצעיות הנדרשות להשגתן), מהווה הבסיס לעבודה כולה. גם לתוכן ומהות הגדרתן יש חשיבות מכרעת. האם משרד האוצר שותף בקביעתן והגדרתן?

* האם הדו-שיח מתחיל לאחר שמערכת הביטחון הציגה את מכלול המשימות הנדרשות (תחת הכותרות השונות כנ"ל)? או אולי יציע האוצר להתחיל תחילה רק ב- "סטנדרט הביטחון המינימאלי". (לפי ההסבר שניתן: "מושג סובייקטיבי המגדיר את מה שלהערכתנו מוסכם על כל גורמי הממשל בתור מינימום הכרחי, שאין להתפשר עליו"). הדבר מחייב התייחסות:

-- הפירוש של "סטנדרט" במילון - "תקן, מתכונת, רמה, בסיס". המשמעות היא - נושא שיש לו שימוש חוזר, מוסכם. אך לא זו הכוונה בבחינת צרכי הביטחון, העשוי להיות שונה מדי תקופה, (בדומה ל"תרחיש ייחוס" תקופתי), אין כאן ולא צריך שיהיה כאן סטנדרט לביטחון.

-- "ביטחון מינימאלי" - מושג לא מוכר ובצדק. מה זה "מינימום ביטחון", זה טוב? מי רוצה ביטחון כזה בידועין? ניתן וצריך לומר "ביטחון נדרש", וכיצד משיגים אותו. היפוך היוצרות - ראייה תקציבית מראש, העלולה לצמצם את המשימות הנדרשות לביטחון, איננה השיטה הראויה.

-- "מוסכם על כל גורמי הממשל בתור מינימום הכרחי" - לא ברור למי הכוונה? לפי ההגדרות של "תפקיד - אחריות - סמכויות" מי שצריך להכין ולהציג זאת זה - המטכ"ל/הרמטכ"ל, לדיון ואישור שרהב"ט, ואח"כ הממשלה (כולל שר האוצר) - רוח"מ. מי הם גורמי הממשל האחרים? גם אין הכרח שזה יהיה מוסכם על כולם. כן הכרחי שאלה, להם האחריות והסמכות - ידונו ויסכימו.

3. נושא משימות "סטנדרט הביטחון המינימאלי"

* בכותרת נכתבה (כנראה) המטרה: "הגנה על גבולות המדינה, האוכלוסייה והאינטרסים החיוניים". ההגדרה מובנת בפשטותה, אך איננה דומה/זהה לכל הגדרה מתוך מדיניות הביטחון של ישראל ואף איננה הולמת את סעיפי המשימות המפורטות תחת כותרת זו (כמו לדוגמא: "לנצח את סוריה", או "להתמודד עם איראן").

* ניתן לומר כי במודל המוצע, הנושא: "סטנדרט הביטחון המינימאלי" מהווה חידוש מחשבותי. בסעיף הקודם נדון הנושא בראייה של הדו-שיח עם האוצר והאחריות להכנת הנושאים - המשימות. בסעיף זה הכוונה להתייחס לגופם של המשימות - היכולות המבצעיות, כפי שמופיעות בכותרות הסטנדרט.

א. "שימור ותפעול יכולות קיימות"

- (1) הנושא שמוצג: **"שמירה ופיתוח יכולות אסטרטגיות"**. לא ברור באיזה יכולות מדובר. כיצד ניתן לדון בנושא שתוכנו ומטרתו אינם ידועים?
- (2) הנושא שמוצג: **"יכולת התמודדות עם נשק תלות מסלול קצר טווח בזירה אחת"**. אם זו זירה אחת, המשמעות שבזירות האחרות לא מתמודדים. מי קבע מראש - מדוע רק זירה אחת ומדוע דווקא זו (הלא ידועה כאן). שוב - תקציב קובע מראש, מבלי לדעת אפילו את מחירו?
- (3) הנושא המוצג: **"יכולות התמודדות מול איראן"**.

- באיזה יכולות מדובר - הגנתיות ו/או התקפיות ? מהן המטרות והיכן יש להשיגן ? כיצד ניתן להבין או להתייחס לנושא כפי שהוצג ? (האם ניתן להבין כי מאחר ומדובר בכותרת של "שימור ותפעול יכולות קיימות", הרי הדברים ידועים, מפורטים ואף מתוקצבים כבר ?).
- (4) הנושא שמוצג: **"שמירת רמות מלאי למתאר מלחמה עם סוריה, חיזבאללה והפלשתינאים"** מדובר ברמות מלאי (או במינוח נכון – רמות מלאי הנדרשות לפי "ימי לחימה"), מדוע רק לנושא זה ולא לכל המשימות הנדרשות, כפי שתסוכמנה, על בסיס הסד"כ הכולל הנדרש ולפי "ימי-לחימה" ?
- (5) הנושא שמוצג: **"לזוויות – קבלת תמונות מלוויינים זרים בלבד"** (ויתור על לזוויות ישראלית) למעשה מדובר במודיעין. מי קבע מראש, על רקע תקציבי, כי לא יהיה שימוש בלזוויות ישראלית, מבלי לבחון עניינית ומקצועית ? משגה חמור.

ב. "ניהול מערכות מול אויבים"

- (1) הנושא שמוצג: **"יכולת לנצח את סוריה באופן מוחלט"** לא ברור באיזה הקשר. סוריה יוזמת או ישראל יוזמת ? מה המטרה ? "ניצחון באופן החלטי" - מה זה ? הכרעה מלאה (ללא תנאי) ? השמדת כוחות / כיבוש שטחים ? לא זכורה לי אף משימה מהעבר שהוגדרה "לנצח באופן מוחלט" !
- כבר ידוע ומוסכם במדינה ובצה"ל – שהיכולת להגיע להכרעה מלאה, - היא בעייתית.
- (2) הנושא המוצג: **"יכולת להתמודד ולנצח את סוריה, חיזבאללה (לבנון), חמאס (עזה), באותה מערכה"** (גם באם יבוצע בדירוג).
- הכוונה העקרונית ברורה. אך ההבדל מונח בהגדרת המטרות (שאינן מפורטות כאן, פרט לאמירה – "ניצחון"). חסר – האפשרות : שנידרש גם להתמודדות עם הפלשתינאים, באותה מערכה.

ג. נושאים חסרים

- תחת הכותרת של "סטנדרט ביטחון מינימאלי" חסרים לדעתי שני נושאים חשובים :
- (1) **העורף -** אין ספק, העורף של מדינת ישראל ייפגע, כמעט בכל מתאר מלחמה, בהיקף שלא התנסינו בו בעבר. אין עדיין ביטחון שאכן העורף מוכן, מאורגן, מצויד ומאומן.
- הכרחי שנושא עורף יקבל ביטוי מלא ומפורט של משימות, מענים ותפוקות נדרשות. כל זה יחייב תקציב לא מבוטל.
- (2) **מערך ההדרכה במלחמה -** ניסיון מלחמת יוה"כ"פ (73) הציג הצורך במערך הדרכה מובנה ומוסדר מראש כדי שיוכל לבצע משימות בעת המלחמה. במלחמת יוה"כ"פ, לדוגמא, הופעלו מחדש (תוך שימוש גם באנשי מילואים מקצועיים, מבוגרים) - 15 בה"דים / בסיסי הדרכה וקוימו 87 קורסים, בתכניות מקוצרות ; הוקם מערך שאפשר ציוות, אימון ראשוני והקמה של 15 מסגרות גדודיות, השלמת ציוות והקמה של 475 טנקים, הקדמת גיוס ואימון טירונים ועוד.
- יכולת כזו מחייבת תכנון והקצאת אמצעים, כולל אמל"ח – רק"ם וכדו' ותקציב הפעלה.

4. "תפוקות מבצעיות נוספות"

כותרת זו מופיעה לאחר המשימות בכותרת: סטנדרט הביטחון המינימאלי, וכוונתה לבחון תוספות תקציביות הנדרשות כדי להתמודד עם אחד או יותר מהנושאים המוצגים תחת כותרת זו. כל נושא מוצג בנפרד, בהנחה כי אם יוחלט שאכן זה נושא נדרש, צריך יהיה לקבל תוספת תקציבית כדי לבצעו.

- א. הנושא המוצג: **"יכולת תקיפה במעגל שלישי – איראן"** (יכולת תקיפה בסיסיות ; או בנוסף - יכולות תקיפה נרחבות – הישגים אסטרטגיים).
- נושא מוזר ולא ברור. האם הנושא לא נדון כאשר דנו בנושא איראן בהכללה ? האם אין דיון אסטרטגי

כולל על איראן , הבוחן את כל האפשרויות , בכל מעגל שהוא , ובכל רוחב שהוא ?
ב. הנושא המוצג : **"מלחמה מול מצרים"** (יכולת מגננה - על הגבול הבינ"ל , במקביל ללחימה בגזרות אחרות ; יכולת להגיע להישג מול מצרים [כגון "ששת הימים"]) .
לא ברור כיצד נושא כה חיוני נדון באפשרות ביצוע – מותנה בתקציב נוסף ! ומוגדר בצורה רשלנית ביותר. אין ספק שנושא- משימה זו , חייבת להיות תחת הכותרת : הביטחון המינימאלי.
מה מטרת המלחמה ? באיזה הקשר ? מלחמה בנוסח "ששת הימים" - האם במטרה כפי שהייתה בתכנון הראשוני [קו אל-עריש], או במטרה לכבוש את כל סיני , כפי ש"התגלגל" במציאות ?
וזאת יש לבחון ברצינות , כולל התקציב הנדרש לכך (במסגרת "תפוקות מבצעיות נוספות") ?

ג. הנושא שהוצג: **"מוכנות לחזית מזרחית"** (עיראק וירדן ; מוכנות לבט"ש; מוכנות למלחמה).
שוב , לא יתכן שנושא כזה יידון במסגרת של יכולת ביצוע בתנאי שתהיה תוספת תקציבית.
(ואם זה יהיה "בזול" – נבצע ?).

הנושא קשור להערכת המצב הכוללת ולקבלת החלטה עקרונית האם החזית המזרחית היא איום ממשי שיש להתמודד אתו עתה או לא. הקביעה לא תותנה כלל , מראש , בנושא תקציבי !

ד. הנושא שהוצג: **"שמירה על יכולות לווינות עצמאיות"**
הנושא כבר הוזכר לעיל. ושוב - ההחלטה היא עקרונית , עניינית ומקצועית – האם המודיעין שיושג חיוני ונדרש , יינתן לו התקציב .

סיכום

* למודל המוצע חסרונות רבים. דו-שיח בין מערכת הביטחון והאוצר , את מי זה משרת ?
האם זה יחליף את שיטת הכנת התכנית הרב-שנתית של צה"ל ? ניתן לומר בביטחון מלא – כי זה בלתי אפשרי. והאם בשביל דו-שיח עם האוצר צריך להכין מודל מיוחד , שהכנתו קשה , ובחלקה בלתי יעילה , וביצועה המלא נתונה בספק רב.

* כיצד נהגנו , לפחות בתקופתי , להכין תכנית רב-שנתית לצה"ל. אפרט להלן :
א. הכנו "תמונת מצב" מלאה , לאורה בוצעה "הערכת מצב" , על רקע מדיניות הביטחון ותורת הביטחון והכוונה מדינית (במידה והייתה כזו. ולא השלמנו), וקבענו -
תרחיש- ייחוס ומתארי מלחמה שונים.

ב. בתרחיש הייחוס ומתארי המלחמה נדונו , הוערכו וסוכמו - הערכת האיומים והסיכונים על ישראל , וכתוצאה נקבעו המטרות – המשימות ודרכי-הפעולה העקרוניים שעל צה"ל לנקוט , על בסיס מוסכם של קביעות ונתונים אשר מאפשרים תכנון , והכנת מענים למשימות השונות . זה היה השלב הראשוני שלא היה לו כל קשר לתקציב , ושאפשר המשך התכנון המבצעי.

ג. השלב השני : בו נבחנו התפוקות – היכולות המבצעיות לבצע המשימות השונות.
זה נעשה ע"י **תכנונים אופרטיביים** בכל החזיתות ולכל מתארי המלחמה השונים. תוך הצגה וסיכום של **הסד"כ הנדרש וימי-המלחמה הנדרשים כדי לבצע את כלל המשימות.**

ד. השלב השלישי , בו כבר משולב התחום התקציבי. עלות הסד"כ הקיים לקיום השגרה – הבט"ש , ועלות ביצוע המשימות (כולל עלות ימי-הלחימה) לפי התכנונים האופרטיביים. **וכן - במידה ונדרשת תוספת סד"כ / אמל"ח / אמצעים נוספים לביצוע כלל המשימות , שהסד"כ הנוכחי לא יכול לבצע - מה התוספת התקציבית הנדרשת לכך.**

ה. כל תכנית רב-שנתית , מבטאת בסופו של דבר את – גודל הסד"כ , האמצעים וימי-הלחימה הנדרשים לסד"כ כדי למלא את משימותיו , בהתאם לתרחיש הייחוס ומתארי המלחמה שנקבעו. ומהו התקציב הנדרש לכך.

ו. האם אפשרי לדון בנושא – משימה מוגדרת , ולבחון את משמעותה התקציבית ? בטרם נתקבל החלטה האם לבצע ? בוודאי שכן. ישנן הרבה משימות-משנה , משימות מו"פ , אלטרנטיבות שונות לביצוע משימה מוגדרת , שביחס אליהן ניתן לעשות הערכת עלות תקציבית בטרם החלטה.
כן אפשרי , שמשימה מסוימת , עליה יש מחלוקת מיוחדת , במיוחד בין הגורמים שהנם בעלי

האחריות והסמכות בתחום הביטחון , שתעשה בדיקה תקציבית.
ז. ישנם מצבים , בהם תקציב קבוע נקבע מראש , כמו התקציב האמריקאי שניתן לצה"ל. ואכן , הבחינה
וההכנה של תקציב כזה מחייב גישה שונה , הכוללת לרוב אלטרנטיבות שונות (גם באשר "מה והיכן
לרכוש"), ודיון מיוחד גם עם גורמים נוספים.

* * *

להלן מצגות: * הביטחון הלאומי - 60 שנה, חלקים א' ו-ב' (58 שקופיות)
* הביטחון הלאומי - 60 שנה, חלקים א'-ב'-ג' ונושאים משלימים
(כ- 127 שקפים)

ח. מצגת: הביטחון הלאומי - 60 שנה (58 שקפים)

התחלה-המצגת

הביטחון - הלאומי 60 שנה

חלק - א'

מצגת :

ע"י הרצל שפיר

מרץ 2008

ההפעלה ע"י לחיצה כפולה על השקף הראשון (לעיל)

פרק 9: הביטחון – הלאומי

כולל :

* הביטחון הלאומי – סקירה כללית (נוב' 09) שקפים 30-1

* הביטחון הלאומי – 60 שנה : -- חלק א' שקפים 51-31

-- חלק ב' שקפים 69-52

-- חלק ג' שקפים 90-70

* מדיניות הביטחון – תמונת מצב

(הרצאה למב"ל , יוני 01) שקפים 113-91

• מלחמת יוהכ"פ – תר"ש "אתגר" ו- "מטמון"

שקפים 127-114

1

שקף 126 - יש למחוק

ההפעלה ע"י לחיצה כפולה על השקף הראשון (לעיל)

ט. הערכת מצב (במל"ל)

(311-01)

אל: מל"ל – עוזי דיין
מאת: הרצל שפיר

הנדון: מל"ל – הערכת מצב

המפגש הראשון בנושא השיג להערכתי את מטרתו. הוצגה מתודולוגיה אפשרית, הובעו גישות ומחשבות, וגם חילוקי דעות וזה טוב וטבעי.

על כמה מחילוקי הדעות ארשה לעצמי להוסיף דברים.

א. אומרים: "מדיניות בטחון, כולם מבינים מה זה. אין צורך להגדיר, להתעמק ולהסתבך" להערכתי טועים. הנושא לחלוטין לא ברור, לא מהותית ולא עניינית. חלו שינויים במדיניות הביטחון בתקופות השונות, החל מ-48, עבור למלחמת 67 ולאחריה (וכאן דובר על שינוי מהותי במדיניות), דרך מלחמת יוה"כ"פ (כאשר השינוי כביכול במדיניות בפועל לא ייושם כהלכה) ועבור לתקופה הנוכחית, לפני הסכמים עם סוריה – לבנון-והפלשתינאים וגמור לעתיד עם הסכמים אפשריים אתם, כולם או חלקם. מדיניות הביטחון השתנתה ותשתנה. הקברניטים אינם בקיאים בכך, וגורם מרכזי חייב להבהיר ולהגדיר מדיניות זו.

ב. טוענים "הערכת המצב, בדרג המדיני, איננה נדרשת להגדרת מטרה. זה רק מפריע לקברניטים". להבנתי, קשה לקבל טענה זו.

נכון שכאשר דרג מדיני-פוליטי איננו הומוגני בדעותיו הבסיסיות, יש קושי בהגדרה שתהיה מקובלת על כולם. אך תמיד ניתן להציג מכנה-משותף, גם באם יהיה גדול ביחס. גם אלה הטוענים שאין צורך בהגדרת המטרה, בעת קיום הערכת המצב בפועל, הם מציבים מטרה גם מבלי שיהיו מודעים לכך. אפשר גם להבליע את המטרה (ולא להגדירה ככותרת), אך להערכתי לא ניתן בלעדיה!

ניתן כמובן להציג **תמונת מצב** ולהוסיף לה מגמות וכיווני מענה אפשריים, אשר "יספקו" את כולם, אך לא תהיה זו **הערכת מצב**.

להבנתי, על מל"ל לעסוק בהערכת מצב, מוגדרת ומבוצעת נכון, באופן מלא.

ג. הצורך באינטגרציה ובראייה לאומית כוללת:

יש טוענים כי אין לעסוק, לפחות בשלב זה, בתחום המדיני – הכלכלי-והחברתי ולעסוק באינטגרציה של תחומים אלה בשלב מאוחר יותר.

להערכתי דווקא כיום, עם הקמת ממשלה ושרים חדשים, קיימת האפשרות להגיע לשיתוף פעולה וליצירת אינטגרציה בכל התחומים האמורים. אין לי ספק כי שרים חדשים ישמחו לשתף פעולה ולהציג את תשומותיהם בתחומם. ובהעדר אנשי מקצוע במשרדים, ניתן להיעזר בגורמי תכנון חיצוניים, בהכוונת המשרדים.

(דוגמא טובה – מל"ח. יש במל"ח כ-20 רשויות ייעודיות המשתייכות למשרדים ממשלתיים. שיתוף הפעולה בין מטה מל"ח ארצי לרשויות אלה היה בעבר מועט.

לאחרונה, עם הכנסת תרחיש ייחוס ענפי/מקצועי, עם מתן הנחיות והכוונה לתכנון משותף, המותאם לכל רשות-ייעודית, נוצר היזון חוזר ועמ"ט משותפת, בתאום מלא של מטה מל"ח ארצי, גם בהיעזרות של גופי תכנון חיצוניים, כאשר הדבר נדרש). השאלה הבסיסית הנה - האמנם הערכת מצב לאומית כוללת, מחייבת הכללת התחומים מדיני-כלכלי-חברתי. באם התשובה היא חיובית, ולדעתי זה נכון, אזי באם מל"ל לא תעסוק באינטגרציה להכללתם לא יהיה כל גורם אחר אשר ייעשה זאת.

בברכה,

הרצל שפיר

* * *